

Andrzej Bajdak

Regionalne zróżnicowanie wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w Polsce w latach 2002–2008

Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu 16, 45-57

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

ANDRZEJ BAJDAK

Akademia Ekonomiczna w Katowicach

REGIONALNE ZRÓŻNICOWANIE WYDATKÓW NA TOWARY I USŁUGI KONSUMPCYJNE W POLSCE W LATACH 2002–2008

Wprowadzenie

Jedną z płaszczyzn analizowania zmian zachowań konsumenckich na rynku jest układ konsumentów według przekrojów przestrzennych. W latach 70. i 80. XX wieku, a więc w okresie gospodarki centralnie sterowanej, występowało w Polsce znaczne terytorialne zróżnicowanie w zakresie poziomu i struktury konsumpcji¹. Działo się tak mimo deklarowanego zainteresowania ówczesnych władz niwelowaniem międzyregionalnych różnic w poziomie życia mieszkańców. Od tego czasu wiele się w Polsce zmieniło. Miejsce gospodarki centralnie sterowanej zajęła gospodarka rynkowa, a Polska stała się w 2004 roku członkiem Unii Europejskiej, która w ramach polityki solidarnościowej realizuje działania mające na celu wspieranie najsłabiej rozwiniętych państw i regionów, aby mogły szybciej zbliżyć się do średniej unijnej. Dążenie do konwergencji opiera się na przekonaniu, że na zmniejszeniu dysproporcji dochodów i dobrobytu między krajami i regionami skorzystają wszyscy.

Polska od wielu lat zalicza się do grona największych beneficjentów unijnych funduszy, z których są finansowane projekty mające na celu rozwój najbardziej ubiednionych regionów i krajów UE. Fundusze te przyczyniły się do tego, że PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrósł w Polsce w roku 2008 w sto-

¹ Zjawisko przestrzennych zróżnicowań konsumpcji badała w latach 70. XX w. J. Kramer. Wyniki tych badań zostały opublikowane m.in. w pracy J. Kramer, *Przestrzenna struktura konsumpcji w Polsce*, PWE, Warszawa 1980.

sunku do roku 2000 o ponad dziewięćdziesiąt procent i jednocześnie zmniejszyła się różnica pomiędzy wartością wskaźnika PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce i w całej Unii. Konwergencja tego czynnika ma istotny wpływ na upodobnienie kondycji i zachowań gospodarstw domowych w krajach UE². Rodzi się jednak pytanie, czy konwergencja zachowań konsumenckich, obserwowana na poziomie krajów członkowskich, zachodzi także wewnątrz kraju na poziomie regionów. Celem artykułu jest przedstawienie regionalnego zróżnicowania poziomu wydatków na towary i usługi konsumpcyjne na jedną osobę w polskich gospodarstwach domowych oraz ukazanie zmian, jakie wystąpiły w tym zakresie na podstawie porównania obejmującego lata 2002 i 2008. Przyjęty zakres czasowy analizy pozwala porównać stan z okresu przedakcesyjnego ze stanem występującym kilka lat po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Podstawę informacyjną analiz stanowią dane GUS dotyczące dochodów i wydatków polskich gospodarstw domowych w przeliczeniu na 1 osobę oraz PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w układzie szesnastu regionów (województw).

1. Wielkość i dynamika wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w latach 2002–2008 w układzie regionalnym

W 2002 roku w polskich gospodarstwach domowych wydawano miesięcznie na towary i usługi konsumpcyjne przeciętnie 600 zł na jedną osobę, przy czym w dziesięciu województwach kwota ta była niższa. Najniższy poziom wydatków zanotowano w województwie podkarpackim (509 zł). Stosunkowo mało wydawano też w województwach świętokrzyskim (520 zł), warmińsko-mazurskim (532 zł) i lubelskim (534 zł). Zdecydowanym liderem pod względem wydatków było województwo mazowieckie, w którym miesięcznie na jedną osobę w gospodarstwie domowym wydawano 714 zł. W województwie tym wydawano więc o 115 zł więcej niż przeciętnie w polskim gospodarstwie domowym i aż o 205 zł więcej niż w województwie podkarpackim (tabela 1). W 2008 roku województwo mazowieckie nadal znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem wysokości wydatków na towary i usługi konsumpcyjne, a województwo podkarpackie na ostatnim, co poniekąd świadczy o trwałości tego układu. Różnica w poziomie wydatków na jedną osobę w tych dwóch regionach wynosiła ponad 390 zł. Ceny bieżące utrudniają ocenę skali wzrostu, ale ze względu na cel

² J. Kramer, *Polskie gospodarstwa domowe na tle gospodarstw domowych w krajach Unii Europejskiej /problemy konwergencji*, w: *Konsument, gospodarstwo domowe, rynek. Polska – Europa*, Z. Kędzior, M. Jaciow (red.), AE w Katowicach, Katowice 2009, s. 171.

artykułu ważniejsza jest informacja o przestrzennym zróżnicowaniu wskaźnika dynamiki analizowanych wydatków. Z danych przedstawionych w tabeli 1 wynika, że województwo mazowieckie, w przeciwieństwie do województwa podkarpackiego, należało obok województw opolskiego, lubuskiego i dolnośląskiego do regionów o najwyższej dynamice wydatków.

Tabela 1

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w latach 2002 i 2008

Jednostki terytorialne	2002 [w zł]	2008 [w zł]	2002 = 100 2008 [w%]
Polska	599,2	865,3	144,4
Dolnośląskie	600,7	918,4	152,9
Kujawsko-Pomorskie	568,3	767,6	135,1
Lubelskie	534,6	765,8	143,3
Lubuskie	584,9	889,8	152,1
Łódzkie	616,0	878,8	142,7
Małopolskie	585,8	854,6	145,9
Mazowieckie	713,9	1097,3	153,7
Opolskie	574,3	958,1	166,8
Podkarpackie	509,0	705,5	138,6
Podlaskie	565,0	769,4	136,2
Pomorskie	641,0	884,8	138,0
Śląskie	623,2	848,3	136,1
Świętokrzyskie	520,8	721,4	138,5
Warmińsko-Mazurskie	532,4	773,3	145,2
Wielkopolskie	568,0	809,1	142,4
Zachodniopomorskie	615,5	837,0	136,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z roczników statystycznych województw 2003 i 2009.

2. Zmiany przestrzennego zróżnicowania wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w latach 2002–2008

Tabela 2

Przestrzenne zróżnicowanie wydatków na towary i usługi konsumpcyjne na 1 osobę w gospodarstwach domowych w latach 2002 i 2008

Jednostki terytorialne	Polska = 100		Charakter zmiany	Mazowieckie = 100	
	2002	2008		2002	2008
	[%]	[%]		[%]	[%]
Dolnośląskie	100,3	106,1	↑	84,1	83,7
Kujawsko-Pomorskie	94,8	88,7	↓	79,6	70,0
Lubelskie	89,2	88,5	↓	74,9	69,8
Lubuskie	97,6	102,8	↑	81,9	81,1
Łódzkie	102,8	101,6	↓	86,3	80,1
Małopolskie	97,8	98,8	↑	82,1	77,9
Mazowieckie	119,2	126,8	↑	100,0	100,0
Opolskie	95,8	110,7	↑	80,4	87,3
Podkarpackie	84,9	81,5	↓	71,3	64,3
Podlaskie	94,3	88,9	↓	79,1	70,1
Pomorskie	107,0	102,3	↓	89,8	80,6
Śląskie	104,0	98,0	↓	87,3	77,3
Świętokrzyskie	86,9	83,4	↓	73,0	65,7
Warmińsko-Mazurskie	88,9	89,4	↑	74,6	70,5
Wielkopolskie	94,8	93,5	↓	79,6	73,7
Zachodniopomorskie	102,7	96,7	↓	86,2	76,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z roczników statystycznych województw 2003 i 2009.

Interesujących informacji dostarcza analiza przestrzennego zróżnicowania wydatków przedstawionych w wymiarze względnym. Dane zaprezentowane w tabeli 2 potwierdzają, że na obszarze kraju występują dysproporcje pod względem poziomu wydatków w gospodarstwach domowych na towary i usługi konsumpcyjne.

cyjne w przeliczeniu na 1 osobę. Zdecydowanym liderem pod tym względem jest województwo mazowieckie, w którym w 2002 roku wydatki były o 19% wyższe od średniej krajowej. W 2008 roku dominacja województwa mazowieckiego jeszcze wzrosła i wydatki były wyższe od poziomu krajowego o ponad 26%. Jednocześnie powiększyła się różnica pomiędzy województwem mazowieckim a ostatnim w klasyfikacji. W 2008 roku różnica między pierwszym a ostatnim województwem wynosiła blisko 36 punktów procentowych, tj. o 7 punktów więcej niż w 2002 roku.

Tabela 3

Współczynniki zmienności wydatków na towary i usługi konsumpcyjne na 1 osobę w gospodarstwach domowych w układzie regionalnym

Rodzaj wydatków	2002 [w%]	2008 [w%]	Różnica w pkt. proc.
Ogółem	8,5	11,3	-2,8
Żywność i napoje bezalkoholowe	4,1	4,8	-0,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	14,0	17,8	-3,8
Odzież i obuwie	10,1	13,2	-3,1
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	11,9	11,3	0,6
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	9,8	12,6	-2,8
Zdrowie	11,4	18,4	-7,0
Transport	13,7	19,7	-6,0
Łączność	13,1	11,8	1,3
Rekreacja i kultura	19,0	21,5	-2,5
Edukacja	23,4	24,9	-1,5
Restauracje i hotele	40,3	32,8	7,5
Inne towary i usługi	11,8	14,6	-2,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z roczników statystycznych województw 2003 i 2009.

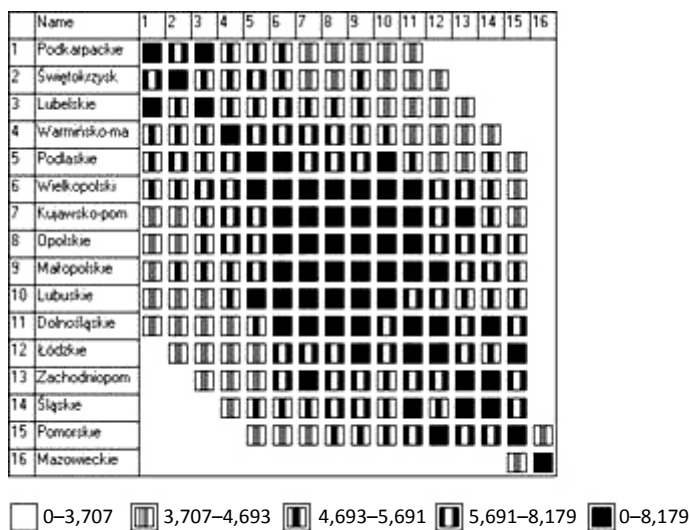
W 2008 roku w stosunku do roku 2002 tylko województwo opolskie odnotowało wyraźny wzrost wydatków w relacji do średniej krajowej. Poziom średniej krajowej został przekroczony również w województwach małopolskim, dol-

nośląskim i lubuskim, ale w znacznie niższym stopniu. Na uwagę zasługuje fakt, że tylko województwo opolskie zmniejszyło dystans wobec województwa mazowieckiego. Czternaście województw zwiększyło ten dystans, przy czym najbardziej województwa śląskie, kujawsko-pomorskie i zachodniopomorskie.

Narzędziem pomocnym w ocenie zmian przestrzennego zróżnicowania poziomu wydatków na towary i usługi konsumpcyjne jest współczynnik zmienności. W tabeli 3 przedstawiono wartości współczynnika zmienności obliczonego dla wydatków ogółem oraz dla dwunastu różnych grup wydatków w dwóch porównywanych latach. Z zestawienia wynika, że w roku 2008 miało miejsce większe zróżnicowanie wydatków ogółem niż w roku 2002. Tabela pokazuje również, że poziom zróżnicowania zależał od rodzaju wydatków. W 2002 roku najbardziej wyrównane przestrzennie były wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe (4,1%), wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego (9,8%), odzież i obuwie (10,1%), użytkowanie mieszkania i nośniki energii (11,9%), zdrowie (11,4%) oraz towary i usługi zaliczone do grupy „inne” (11,8%). Większe rozpiętości międzyregionalne dotyczyły wydatków na łączność (13,1%), transport (13,7%), napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (14,0%), rekreację i kulturę (19,0%) oraz edukację (23,4%). Zdecydowanie najwyższe dysproporcje wystąpiły w zakresie wydatków ponoszonych w restauracjach i hotelach (40,3%).

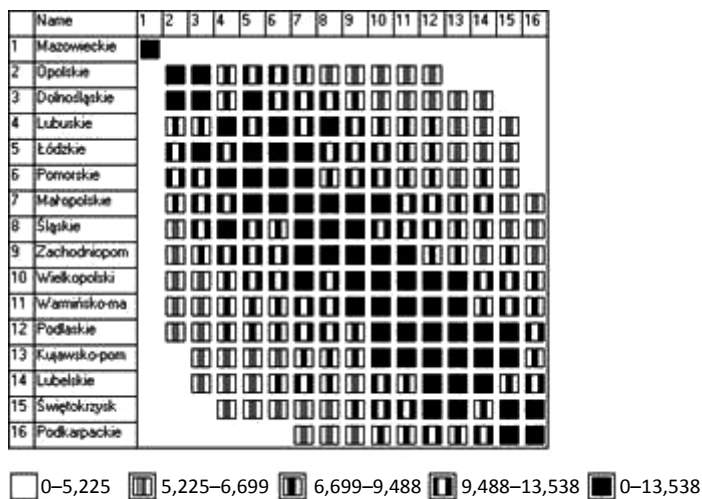
W roku 2008 współczynnik zmienności dla wydatków ogółem był wyższy niż w roku 2002 i wynosił 11,3%. Tylko w przypadku trzech grup wydatków: użytkowanie mieszkania i nośniki energii, łączność oraz restauracje i hotele wartość współczynnika była niższa niż w roku 2002. W przypadku wszystkich pozostałych grup wydatków nastąpiło zwiększenie różnic między regionami. Oceniając sytuację wymienionych wcześniej trzech grup wydatków, należy podkreślić, że w dwóch pierwszych przypadkach różnice w poziomie współczynnika były znikome. Jedynie w odniesieniu do grupy „restauracje i hotele” można mówić o istotnej zmianie, chociaż wydatki tej grupy charakteryzowało w 2008 roku największe regionalne zróżnicowanie. Pogłębionych informacji o przestrzennym zróżnicowaniu wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w latach 2002–2008, dostarczają wyniki badań uzyskane dzięki zastosowaniu metody taksonomicznej³ (rysunki 1 i 2).

³ Do przeprowadzenia analizy wykorzystano program MaCzek3.0. Zróżnicowania regionalne badano przy uwzględnieniu wszystkich dwunastu grup wydatków wymienionych w tabeli 3.

Rys. 1. Uporządkowany diagram Czekanowskiego określający miejsce regionów w przestrzeni z punktu widzenia wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w 2002 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z rocznika statystycznego województw 2003.

Rys. 2. Uporządkowany diagram Czekanowskiego określający miejsce regionów w przestrzeni z punktu widzenia wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w 2008 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z rocznika statystycznego województw 2009.

Analiza skupień obiektów pokazuje, że w roku 2008 w porównaniu z rokiem 2002 zmniejszyła się liczba i jednocześnie zwiększyła liczebność grup regionów, w których najmniej różnią się one od siebie pod względem uwzględnionych w badaniu rodzajów wydatków. W roku 2002 aż sześć województw wchodziło w skład grup jednoelementowych. W roku 2008 taka sytuacja dotyczyła już tylko jednego województwa – mazowieckiego, które pod względem poziomu analizowanych wydatków wyraźnie różni się od pozostałych. Jednocześnie zmniejszyła się liczba regionów tworzących najliczniejsze skupienie. Zmiana rozmieszczenia czarnych kwadratów, odpowiadających najmniejszym różnicom, zdaje się potwierdzać wcześniejsze spostrzeżenia o rosnących różnicach międzyregionalnych w poziomie wydatków konsumpcyjnych oraz wyjątkowej, dominującej pozycji województwa mazowieckiego.

3. Zmiany struktury wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w latach 2002 i 2008 w układzie regionalnym

Zmiany poziomu wydatków spowodowały równocześnie zmiany ich struktury. Z uwagi na ograniczone ramy artykułu analizie poddano tylko dwie grupy wydatków – „żywność” (wydatki najbardziej wyrównane terytorialnie) oraz „restauracje i hotele” (wydatki najbardziej zróżnicowane). W 2008 roku we wszystkich regionach stwierdzono spadek udziału wydatków na żywność w wydatkach ogółem na towary i usługi konsumpcyjne (tabela 4). Najwyższy udział odnotowano w województwach: opolskim, dolnośląskim i mazowieckim, a najniższy w zachodniopomorskim, pomorskim i warmińsko-mazurskim.

Odmierna tendencja zarysowała się w przypadku wydatków na restauracje i hotele. Wzrost wydatków ogółem przełożył się na niewielki wzrost udziału wydatków zaliczonych do grupy restauracje i hotele. Jedynie w dwóch województwach – kujawsko-pomorskim i lubuskim – udział ten się zmniejszył, natomiast we wszystkich pozostałych wzrósł, najbardziej w świętokrzyskim, podlaskim, lubelskim i dolnośląskim.

Tabela 4

Zmiany udziału wydatków na żywność w wydatkach ogółem na towary i usługi konsumpcyjne w układzie regionalnym w latach 2002–2008

Jednostki terytorialne	Żywność		Różnica w pkt. proc.
	2002 [w%]	2008 [w%]	
Polska	30,8	26,7	-4,1
Dolnośląskie	30,8	25,1	-5,7
Kujawsko-Pomorskie	31,3	28,0	-3,3
Lubelskie	32,4	27,5	-4,9
Lubuskie	31,9	27,0	-4,9
Łódzkie	29,6	26,2	-3,4
Małopolskie	31,3	27,0	-4,3
Mazowieckie	28,5	23,4	-5,1
Opolskie	31,1	24,8	-6,3
Podkarpackie	34,4	30,1	-4,3
Podlaskie	33,6	29,9	-3,7
Pomorskie	29,2	26,5	-2,7
Śląskie	30,2	27,0	-3,2
Świętokrzyskie	35,1	30,9	-4,2
Warmińsko-Mazurskie	32,1	29,3	-2,8
Wielkopolskie	31,7	28,2	-3,4
Zachodniopomorskie	29,2	28,0	-1,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z roczników statystycznych województw 2003 i 2009.

Tabela 5

Zmiany udziału wydatków na restauracje i hotele w wydatkach ogółem na towary i usługi konsumpcyjne w układzie regionalnym w latach 2002–2008

Jednostki terytorialne	Restauracje i hotele		Różnica w pkt. proc.
	2002 [w%]	2008 [w%]	
Polska	1,7	2,1	0,4
Dolnośląskie	1,5	2,3	0,8
Kujawsko-Pomorskie	1,9	1,4	-0,5
Lubelskie	1,2	2,0	0,8
Lubuskie	2,3	1,8	-0,5
Łódzkie	2,6	2,8	0,2
Małopolskie	1,6	1,8	0,2
Mazowieckie	2,3	2,6	0,3
Opolskie	2,0	2,6	0,6
Podkarpackie	0,9	1,4	0,5
Podlaskie	0,7	1,5	0,8
Pomorskie	1,8	2,2	0,4
Śląskie	1,5	2,0	0,5
Świętokrzyskie	0,5	1,4	0,9
Warmińsko-Mazurskie	1,5	1,7	0,2
Wielkopolskie	1,4	1,8	0,4
Zachodniopomorskie	1,8	2,3	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z roczników statystycznych województw 2003 i 2009.

4. Związek między PKB a poziomem wydatków na jednego mieszkańca w układzie regionalnym

Istotny wpływ na upodobnienie zachowań gospodarstw domowych w szesnastu województwach Polski będzie miało zmniejszenie terytorialnych różnic w poziomie wskaźnika PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca, gdyż ist-

nieje silna dodatnia korelacja pomiędzy wartością wskaźnika PKB na jednego mieszkańca a poziomem wydatków na towary i usługi konsumpcyjne na 1 osobę w gospodarstwach domowych w układzie regionalnym. W 2002 roku współczynnik korelacji wyniósł 0,89, a w 2007 roku⁴ – 0,87. Podobnie zresztą jak pomiędzy wartością wskaźnika PKB na jednego mieszkańca a wysokością przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na jedną osobę w gospodarstwach domowych. Zarówno w 2002 roku, jak i w 2007 roku współczynnik korelacji kształtował się w tym przypadku na bardzo wysokim poziomie i wynosił 0,89.

Polskie województwa różnią się poziomem osiągniętego wskaźnika PKB na jednego mieszkańca (tabela 6). W 2002 roku współczynnik zmienności wyniósł 21,1%. W pięciu województwach poziom wskaźnika PKB na jednego mieszkańca przekroczył wartość przeciętną dla kraju. Sytuacja taka dotyczyła województw: mazowieckiego, w którym wskaźnik był o 51% wyższy od krajowego, śląskiego (7,7%), wielkopolskiego (5,5%), dolnośląskiego (3,9%) i zachodniopomorskiego (1,7%). W okresie do 2007 roku nie nastąpiło jednak zmniejszenie dysproporcji terytorialnych pod względem osiągniętego poziomu wskaźnika PKB, lecz przeciwnie – ich zwiększenie. Współczynnik zmienności zwiększył się do poziomu 23,6%. W 2007 roku już tylko cztery województwa osiągnęły poziom PKB na jednego mieszkańca wyższy od wskaźnika krajowego, a trzy-nastacie zwiększyło dystans do wskaźnika krajowego w porównaniu do roku 2002.

Tabela 6

Zróżnicowanie terytorialne wskaźnika PKB na jednego mieszkańca
w latach 2000 i 2007*

Jednostka terytorialna	2002 [w zł]	2007 [w zł]	Polska = 100 2002	Polska = 100 2007	Charakter zmiany
1	2	3	4	5	6
Dolnośląskie	21837	33567	103,9	108,7	↑
Kujawsko-Pomorskie	19277	26801	91,5	86,8	↓
Lubelskie	14858	20913	70,0	67,7	↓
Lubuskie	18574	27350	90,1	88,6	↓
Łódzkie	19312	28371	90,0	91,9	↑
Małopolskie	18103	26456	87,0	85,7	↓

⁴ Ostatnie dane GUS dotyczące PKB na jednego mieszkańca w układzie terytorialnym dotyczyły roku 2007.

1	2	3	4	5	6
Mazowieckie	32555	49415	151,0	160,1	↑
Opolskie	17072	25609	84,4	82,9	↓
Podkarpackie	14810	20829	69,8	67,5	↓
Podlaskie	16331	22896	75,2	74,2	↓
Pomorskie	21079	30396	99,3	98,5	↓
Śląskie	23032	32761	107,7	106,1	↓
Świętokrzyskie	16299	23741	77,5	76,9	↓
Warmińsko-Mazurskie	16126	22961	78,3	74,4	↓
Wielkopolskie	21939	32266	106,5	104,5	↓
Zachodniopomorskie	20754	27708	101,7	89,8	↓

*Ostatnie dane GUS dotyczące PKB na jednego mieszkańca w układzie terytorialnym dotyczyły roku 2007.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, www.stat.gov.pl, Bank Danych Regionalnych.

Podsumowanie

Podsumowując analizę i ocenę regionalnych różnicowań wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w latach 2002–2008, należy podkreślić umiarkowaną, ale równocześnie różną w zależności od rodzaju wydatków skalę tych różnicowań. Mniejsze różnice dotyczą towarów i usług zaspokajających potrzeby o charakterze podstawowym, większe zaś dóbr i usług zaspokajających potrzeby ponadpodstawowe. Niepokojem powinno jednak napawać narastanie tych różnic, gdyż świadczy to o powiększaniu się dysproporcji w poziomie życia mieszkańców różnych regionów kraju. Polska, będąc członkiem Unii Europejskiej, jest beneficjentem polityki regionalnej polegającej na dążeniu do zmniejszenia różnic w poziomie życia i rozwoju gospodarczego między najbiedniejszymi a najbogatszymi regionami państw członkowskich. Z zasobów Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego finansowane są inwestycje produkcyjne, służące tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy, inwestycje w dziedzinie infrastruktury, inicjatywy zmierzające do zwiększania potencjału gospodarczego na poziomie lokalnym i regionalnym, a także wspierane przedsiębiorstwa należące do sektora MSP. Środki te miały i nadal mają istotny wpływ na rozwój gospodarczy Polski i przyczyniły się do zmniejszenia dystansu dzielącego Polskę i boga-

te kraje Zachodniej Europy. W 2000 roku wskaźnik PKB na jednego mieszkańca nie osiągnął nawet 20% wartości tego wskaźnika w Niemczech, ale w 2008 roku przekroczył już 30%. Problem w tym, że zmniejszaniu się różnic między Polską a najbardziej rozwiniętymi krajami UE towarzyszy zjawisko narastania różnic wewnątrz kraju. Zjawisko to zasługuje, zarówno ze względów ekonomicznych, jak i społecznych, na dogłębną analizę, która pozwoliłaby na zidentyfikowanie jego uwarunkowań oraz określenie skali dopuszczalnych, a także zakresu uzasadnionych różnic regionalnych.

REGIONAL DIFFERENTIATION OF EXPENDITURES ON CONSUMER GOODS AND SERVICES IN POLAND IN YEARS 2002–2008

Summary

The paper presents the analysis and the opinion of regional differences in level and the structure of expenditures on consumer goods and services of Polish households in years 2002–2008. The author was intended to draw attention to the relatively small differentiation of total expenditures but simultaneously on a different depending on categories of expenditures. The disturbing phenomenon is increasing of these differences, because it shows a regional growth of differences in a standard of living in Poland.

Translated by Andrzej Bajdak